

**LT**

**LT**

**LT**



EUROPOS KOMISIJA

Briuselis, 2010.8.23  
KOM(2010) 428 galutinis

**KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI**

**grindžiama 2006 m. spalio 6 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2006/783/TVR dėl  
tarpusavio pripažinimo principo taikymo nutarimams konfiskuoti 22 straipsniu**

## KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**grindžiama 2006 m. spalio 6 d. Tarybos pamatinio sprendimo 2006/783/TVR dėl tarpusavio pripažinimo principo taikymo nutarimams konfiskuoti 22 straipsniu**

### **1. ĮVADAS**

#### **1.1. Pagrindiniai faktai**

Pamatiniam sprendime 2006/783/TVR abipusio pripažinimo principas taikomas kompetentingo teismo baudžiamosiose bylose priimtiems nutarimams konfiskuoti, siekiant palengvinti jų vykdymą kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje tas nutarimas konfiskuoti priimtas. Pamatinis sprendimas taikomas visiems nusikaltimams, dėl kurių galima priimti nutarimus konfiskuoti. Dvigubo baudžiamumo tikrinimas panaikintas 32 pamatiniame sprendime išvardytų nusikaltimų kategorijoms.

#### **1.2. Valstybių narių atsiųsti pranešimai**

Iki 2010 m. vasario mėn. pabaigos Komisija pranešimus apie nacionalinės teisės aktus, kuriais į nacionalinę teisę perkeliama pamatinio sprendimo nuostatos, gavo iš šių 13 valstybių narių: **AT, CZ, DE, DK, FI, IE, HU, LV, NL, PL, PT, RO** ir **SI**. IE prie pranešimo nepridėjo įgyvendinimo teisės aktų. HU ir DE atsiuntė tik neoficialius pranešimus.

Septynios valstybės narės (**BE, CY, EL, ES, FR, IT** ir **LT**) pranešė Komisijai, kad pradėjo rengti atitinkamus nacionalinius teisės aktus. Tačiau nė viena iš šių valstybių narių iki 2010 m. mėn. vasario pabaigos teisės aktų nepriėmė arba apie juos nepranešė Komisijai.

Dauguma pranešimą Komisijai atsiuntusių valstybių narių tinkamai perkėlė pamatinį sprendimą, išskyrus 8 straipsnį dėl atsisakymo pagrindų. Dauguma valstybių narių įtraukė papildomus atsisakymo pagrindus, nenumatytus pamatiniame sprendime. Tai labai apriboja pamatinio sprendimo taikymo sritį ir jo neatitinka. Kelios valstybės narės pamatinį sprendimą perkėlė tik iš dalies.

Iš toliau nurodytų 7 valstybių narių negauta jokio pranešimo ar informacijos apie perkėlimo procesą: **BG, EE, LU, MT, SE, SK** ir **UK**.

#### **1.3. Būdas ir vertinimo kriterijai**

Pamatinio sprendimo 22 straipsnyje numatyta parengti rašytinę Komisijos ataskaitą apie veiksmus, kurių valstybės narės ėmėsi, kad iki 2008 m. lapkričio 24 d. įvykdytų šios priemonės reikalavimus. Komisija laiku parengė ataskaitą, kad Taryba iki 2009 m. lapkričio 24 d. įvertintų, kokia apimtimi valstybės narės ėmėsi reikiamų priemonių, kad atitiktų pamatinį sprendimą. Šios ataskaitos rengimas užtruko, nes iki pirminio pamatiniame sprendime nustatyto termino gauta mažai pranešimų (tik du).

Dėl savo pobūdžio pamatiniai sprendimai yra privalomi valstybėms narėms rezultato, kurį reikia pasiekti, atžvilgiu, bet nacionalinės valdžios institucijoms paliekama teisė pasirinkti įgyvendinimo formą ir būdą. Kad ir kokia forma būtų pasirinkta, reikia laikytis aiškumo, teisinio tikrumo ir veiksmingumo principų. Pamatiniai sprendimai neturi tiesioginio veikimo.

Vis dėlto atitinkamo aiškinimo principas privalomas pamatinių sprendimų, priimtų vadovaujantis Europos Sąjungos sutarties VI antraštinės dalies nuostatomis, atžvilgiu<sup>1</sup>.

## 2. VERTINIMAS

### Bendrieji įgyvendinimo aspektai

Kiekviena valstybė narė pasirinko skirtingą pamatinio sprendimo perkėlimo į savo nacionalinę teisę būdą.

**AT** pamatinį sprendimą perkėlė Federaliniu įstatymu dėl teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose su ES valstybėmis narėmis. Šiuo įstatymu taip pat perkelti kiti pamatiniai sprendimai dėl bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose. Nors svarbiausi pamatinio sprendimo elementai perkelti, kai kas vis dėlto praleista.

**CZ** priėmė baudžiamojo proceso kodekso pataisas. Perkelta labai atidžiai ir įtrauktos visos svarbios pamatinio sprendimo nuostatos.

**DE** pamatinį sprendimą įgyvendino, iš dalies pakeisdama ir papildydama Federalinį įstatymą dėl tarptautinės teisinės pagalbos baudžiamosiose bylose. Kadangi nėra iš dalies pakeistų nuostatų konsoliduotos versijos, kartais sudėtinga įvertinti, ar įgyvendinta iki galo ir teisingai. Atrodo, kad kai kurie esminiai pamatinio sprendimo principai (kaip antai tiesioginių ryšių palaikymo principas) nebuvo tinkamai perkelti.

**DK.** Danijos įgyvendinimo įstatymas įsigaliojo 2005 m. sausio 1 d., t. y. beveik dvejais metais anksčiau nei Taryba priėmė pamatinį sprendimą. Danijos įstatyme įtraukti patys svarbiausi nutarimų konfiskuoti pripažinimo elementai, bet praleisti kiti, mažiau svarbūs, elementai.

**FI.** Suomijos įgyvendinimo įstatymas labai glaustas. Šio įstatymo ypatybė ta, kad 1 jo skirsnyje pateikta bendroji nuostata, kurioje nurodoma, kad pamatinio sprendimo teisinio pobūdžio nuostatos turi įstatymo galią, nebent įgyvendinimo įstatyme būtų nustatyta kitaip. Dėl tokios nuostatos gali pritrūkti aiškumo ir teisinio tikrumo ją taikantiems asmenims, kadangi jie privalo gerai išmanyti pamatinį sprendimą ir jį taikyti tiesiogiai. FI perkėlimo įstatyme dėmesys skiriamas tik nedaugeliui klausimų, kaip antai sprendimo pripažinti nutarimą konfiskuoti apskundimui. Daugelio kitų nuostatų atžvilgiu įgyvendinimo teisės akte daroma nuoroda į bendrąją nuostatą. Todėl iš esmės sudėtinga įvertinti perkėlimo laipsnį. Atsižvelgiant į bendrąją nuostatą, FI perkėlimą galima oficialiai laikyti tinkamu. Tačiau, siekiant šios ataskaitos aiškumo, tais atvejais, kai perkėlimo įstatyme nėra konkrečių tam tikriems elementams skirtų nuostatų, ataskaitoje teigiama, kad FI tų elementų neperkėlė.

**IE** prie savo pranešimo nepridėjo perkėlimo teisės aktų. Airija pamatinį sprendimą perkėlė 2008 m. Baudžiamosios teisenos savitarpio pagalbos įstatymu. Didžiąja dalimi perkėlimo įstatymo tekstas neatitinka pamatinio sprendimo teksto ir jame praleista daug svarbių nuostatų ir pagrindinių abipusio pripažinimo principų. Be kita ko, įstatyme nėra tiesioginių ryšių palaikymo ir pripažinimo be papildomų formalumų principų, nenumatytas dvigubo baudžiamumo tikrinimo panaikinimas 32 nusikaltimams, atsisakymo pagrindai, vykdymo

---

<sup>1</sup> 2005 m. birželio 16 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimas, *Pupino*, C-105/03, OL L 292, 2006 11 15, p. 2.

atidėjimo pagrindai ar teisė į teisių gynimo priemones. Tačiau jame įtraukti kiti pamatiniame sprendime nenustatyti klausimai, kaip antai palūkanos už nesumokėtas sumas arba turto pardavimo procedūros, arba negalimumas už nevykdymą skirti laisvės atėmimo bausmę.

**HU** pamatinį sprendimą įgyvendino Įstatymu dėl bendradarbiavimo su Europos Sąjungos valstybėmis narėmis baudžiamosiose bylose. Įgyvendinta tinkamai.

**LV** iš dalies pakeitė Latvijos baudžiamojo proceso įstatymą. LV pamatinį sprendimą perkėlė tik iš dalies, nes neįtraukė kai kurių jo elementų.

**NL** pamatinį sprendimą perkėlė, iš dalies pakeisdami Abipusio pripažinimo ir baudžiamųjų sankcijų taikymo įstatymą. Visi svarbūs pamatinio sprendimo elementai perkelti, todėl perkelta tinkamai.

**PL** iš dalies pakeitė baudžiamojo proceso kodeksą įtraukdama skyrių dėl nutarimų konfiskuoti abipusio pripažinimo. Patys svarbiausi elementai perkelti.

**PT** priėmė specialų įstatymą, kuriuo įgyvendinamas tik šis pamatinis sprendimas, ir jo nesusiejo su kitais pamatiniais sprendimais dėl abipusio pripažinimo. Įstatymas labai išsamus, jame laikomasi pamatinio sprendimo struktūros ir juo perkelti visi svarbūs pamatinio sprendimo elementai. Taigi perkelta labai tinkamai.

**RO** iš dalies pakeitė Tarptautinio teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose įstatymą. RO perkėlė labai išsamiai; visi svarbūs pamatinio sprendimo elementai perkelti, todėl perkelta tinkamai.

**SI** pamatinį sprendimą perkėlė Įstatymu dėl teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose su ES valstybėmis narėmis. Teisės aktu perkeltos visos abipusio pripažinimo priemonės. Bendrajame skirsnyje pateikti bendrieji, kaip antai abipusio pripažinimo, principai, o tolesni atskiri skyriai skirti įvairių rūšių sprendimų abipusiam pripažinimui. Skirsniu dėl nutarimų konfiskuoti abipusio pripažinimo perkeltos visos svarbios nuostatos, todėl perkėlimas laikomas geru.

## **1 straipsnis. Tikslas**

1 straipsnio 1 dalyje nustatomas bendrasis pamatinio sprendimo tikslas. Jo nereikia perkelti, jei iš įgyvendinimo įstatymo konteksto šio teisės akto tikslas yra pakankamai aiškus.

AT, FI, NL, CZ ir PT bendrąjį tikslą įtraukė į savo nacionalinį perkėlimo įstatymą. Kitos valstybės narės (IE, LV, PL, RO, SI, DE, DK ir HU) šios dalies neįtraukė.

1 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad pamatinis sprendimas nepakeičia pareigos gerbti pagrindines laisves ir pagrindinius teisės principus, įtvirtintus Sutarties 6 straipsnyje, ir neturi įtakos jokioms teisminių institucijų pareigoms šioje srityje.

Šia nuostata išreiškiama visoms valstybėms narėms galiojanti pareiga, todėl jos perkėlimas gali būti nereikalingas. Valstybėms narėms aiškiai leidžiama nustatyti šią pareigą savo įgyvendinimo įstatimuose.

Dauguma valstybių narių mano, kad šio straipsnio perkelti nereikia. Kai kurios valstybės narės (AT, FI) perkėlė šią pareigą kaip papildomą atsisakymo pagrindą.

## **2 straipsnis. Sąvokų apibrėžimai**

2 straipsnyje apibrėžiamos šios sąvokos: priimančioji valstybė ir vykdančioji valstybė, nutarimas konfiskuoti, turtas, pajamos, priemonės ir kultūros objektai. Įgyvendinant pamatinius sprendimus suteikiama teisė tam tikra apimtimi savo nuožiūra spręsti, ar būtina visas apibrėžtis perkelti į nacionalinę teisę. Tačiau valstybės narės privalo užtikrinti, kad jų perkėlimo į nacionalinę teisę būdas nepažeistų pamatinio sprendimo tikslų. Jeigu tam tikrų apibrėžčių visai nėra, gali pritrūkti tikrumo, pvz., sąvoka „nutarimas konfiskuoti“ turi būti įgyvendinta, siekiant užtikrinti, kad užsienio sprendimas būtų pripažintas, nepaisant priimančiosios valstybės narės priemonės pavadinimo, nes atitinkami terminai valstybėse narėse labai skiriasi.

AT nurodė, kad ji perkėlė apibrėžtis, bet ne pridėjo atitinkamų įstatymo dalių. Atitinkamame AT įstatymo skirsnyje yra tik dalinė „nutarimo konfiskuoti“ apibrėžtis, nes joje nenurodyta, kad tai yra galutinis teismo sprendimas. PL nurodė perkėlusį apibrėžtis, bet nurodytame įstatyme (kuris prie pranešimo nepridėtas) nėra jokių apibrėžčių.

AT, NL, PT ir RO atsižvelgė į visas šias sąvokas. Kai kurios valstybės narės (IE, SI, DK, CZ ir HU) perkėlė tik dalį apibrėžčių, pvz., „nutarimo konfiskuoti“ apibrėžtį. Kitos valstybės narės (LV, FI, DE ir PL) į nacionalinę teisę neperkėlė jokių apibrėžčių, ir tai gali sukelti netikrumą dėl teisinės priemonės taikymo apimties.

## **3 straipsnis. Kompetentingų institucijų nustatymas**

Šiuo straipsniu valstybės narės įpareigojamos pranešti Tarybos generaliniam sekretoriatui ir Komisijai, kokios nacionalinės institucijos yra kompetentingos pagal šį pamatinį sprendimą. Kiekviena valstybė narė gali paskirti, jei tai būtina dėl jos vidaus sistemos organizacijos, vieną ar daugiau centrinių institucijų atsakingomis už sprendimų administracinį perdavimą ir gavimą ir pagalbą kompetentingoms institucijoms.

Kai kuriose valstybėse narėse už sprendimų priėmimą ir vykdymą atsakingomis institucijomis paskirti nacionaliniai teismai (AT, CZ, IE, HU, LV, PL, PT, SI ir RO) arba kompetentinga teritorinė prokuratūra. Kitose valstybėse narėse centrinė institucija paskiriama sprendimus priimančiąja arba vykdančiąja institucija. Taip yra FI (Teisės registrų centras), DK (Teisingumo ministerija) ir NL atveju (prokuratūra Leuwardene).

CZ, IE, LV, PL ir SI yra paskyrusios centrinę instituciją dokumentams perduoti (Teisingumo ministerija). RO centrine institucija paskyrė Teisingumo ministeriją, kad ji teiktų pagalbą ir perduotų dokumentus tais atvejais, kai neįmanoma palaikyti tiesioginių ryšių. LV perkėlimo įstatyme kompetentingomis institucijomis paskirti teismai, bet svarbus vaidmuo suteiktas ir Teisingumo ministerijai, kuri, prieš nusprendžiant teismui išsiųsti prašymą vykdyti nutarimą konfiskuoti, nustato, ar nėra jokio atsisakymo pagrindo. IE taip pat skyrė svarbų vaidmenį centrinei institucijai, kuri nusprendžia, ar perduoti iš kitos valstybės narės gautą prašymą konfiskuoti teismui. Tokia nuostata neatitinka tiesioginių kompetentingų institucijų ryšių palaikymo principo ir tik administracinio centrinių institucijų vaidmens, kaip nustatyta 3 straipsnyje.

## **4 straipsnis. Nutarimų konfiskuoti perdavimas**

Pagal šį straipsnį atitinkamą sprendimą kartu su liudijimu galima perduoti valstybės narės, kurioje fizinis arba juridinis asmuo, dėl kurio išduotas su pinigų suma susijęs nutarimas konfiskuoti, turi turto arba pajamų, kompetentingoms institucijoms. Jei nutarimas konfiskuoti

susijęs su konkrečiais turto vienetais, nutarimą konfiskuoti galima perduoti tos valstybės narės kompetentingai institucijai, kurioje yra konfiskuotinas turtas. Šiame straipsnyje įtvirtintas tiesioginių kompetentingų institucijų ryšių palaikymo principas. Tais atvejais, kai institucija neturi jurisdikcijos pripažinti nutarimą konfiskuoti, ji jį *ex officio* perduoda kompetentingai institucijai.

CZ, HU, PL, PT, RO, SI ir NL įgyvendinimo teisės aktais perkėlė visus 4 straipsnio elementus. AT, DK ir LV šią nuostatą įgyvendino tik iš dalies. FI neperkėlė šio straipsnio, nes perkėlė bendrąją nuostatą, kurioje nurodyta, kad pamatinio sprendimo teisinio pobūdžio nuostatos turi įstatymo galią (žr. bendruosius perkėlimo aspektus). IE ir DE šio straipsnio neperkėlė.

**Tiesioginių ryšių palaikymo** principą įgyvendino NL ir DK, kurių centrinė institucija kartu yra ir kompetentinga priimančioji, ir vykdančioji institucija, kuri bendradarbiauja tiesiogiai su kitos valstybės kompetentinga institucija. Šį principą taip pat įgyvendino AT, CZ, PL, PT, RO ir SI. AT ir SI užtikrina tiesioginius kompetentingų institucijų ryšius, bet sprendimą priėmęs teismas, prieš perduodamas prašymą kitai valstybei narei, turi suteikti galimybę prokuratūrai pareikšti savo nuomonę, o susijusiems asmenims – galimybę pateikti pastabas.

LV neįgyvendino tiesioginių ryšių palaikymo principo, nes Teisingumo ministerija yra institucija, kuri ne tik perduoda ir gauna nutarimus konfiskuoti, bet ir nusprendžia, ar nutarimai konfiskuoti bus persiusti kompetentingoms institucijoms ir ar yra koks nors atsisakymo pagrindas. IE neįgyvendino tiesioginių ryšių palaikymo principo, nes kompetentingas teismas nutarimą konfiskuoti siunčia prokuratūros direktoriui, kuris nusprendžia, ar nutarimas konfiskuoti bus perduotas centrinei institucijai, kad ji jį perduotų kitai valstybei narei. DE šio principo į savo nacionalinę teisę neįtraukė.

## **5 straipsnis. Nutarimų konfiskuoti perdavimas vienai ar daugiau vykdančiųjų valstybių**

Paprastai nutarimą konfiskuoti tuo pačiu metu galima persiusti tik vienai vykdančiajai valstybei. 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatytos šios taisyklės išimtys taikomos tais atvejais, kai skirtingi turto vienetai yra skirtingose vykdančiosiose valstybėse, kai konfiskavimas apima veiksmus daugiau nei vienoje vykdančiojoje valstybėje ar kai konkretus turto vienetas yra vienoje iš dviejų ar daugiau nurodytų vykdančiųjų valstybių. Nutarimas konfiskuoti, susijęs su pinigų suma, gali būti perduotas daugiau nei vienai vykdančiajai valstybei, kai atitinkamas turtas nebuvo išaldytas arba kai tikėtina, kad turto neužteks visai sumai padengti.

AT, CZ, HU, NL, PL, PT, SI ir RO įgyvendino visą šį straipsnį.

LV ir DE šį straipsnį perkėlė iš dalies. DK nurodė, kad šios nuostatos įgyvendinti nereikia. FI ir IE šio straipsnio neperkėlė.

## **6 straipsnis. Nusikaltimai**

Šiame straipsnyje pateiktas nusikaltimų, kurių atžvilgių sprendimai pripažįstami ir vykdomi netikrinant dvigubo baudžiamumo, jeigu priimančiojoje valstybėje už juos baudžiama laisvės atėmimu, kurio ilgiausias terminas mažiausiai 3 metai, sąrašas. Kiek tai susiję su visais kitais nusikaltimais, vykdančioji valstybė narė gali atlikti tokį patikrinimą. Sąrašą sudaro 32 nusikaltimai, išvardyti ir kituose pamatiniuose sprendimuose. Teisinė nusikaltimų klasifikacija priklauso tik nuo priimančiosios valstybės narės.

CZ, DK, LV, PT, RO ir SI šią nuostatą įgyvendino taip, kad jų teisės aktai visapusiškai atitiktų pamatinį sprendimą. Šios valstybės narės nusikaltimo sąrašą įtraukė tiesiai į nacionalinį perkėlimo įstatymą. AT, HU, NL, DE ir PL nurodė, kad perkėlė nusikaltimų sąrašą, bet prie pranešimo nepridėjo susijusių teisės aktų. Todėl perkėlimo šiose šalyse įvertinti negalima. FI neįgyvendino šios nuostatos, bet sukūrė bendrąją nuostatą dėl pamatinio sprendimo tiesioginio taikymo (žr. bendrąsias pastabas). IE neįgyvendino šios nuostatos ir remdamasi dabartine teise nepripažįsta jokio nutarimo konfiskuoti dėl nusikaltimo, kuris IE nelaikomas nusikaltimu. Tai neatitinka pamatinio sprendimo 6 straipsnio.

## **7 straipsnis. Pripažinimas ir vykdymas**

Atsižvelgiant į 7 straipsnį nutarimas konfiskuoti pripažįstamas be jokių papildomų formalumų ir nedelsiant imantis visų būtinų priemonių, kad jis būtų vykdomas. Įgyvendinimo įstatymai, kuriuose nustatyta kompetentingos institucijos pareiga kiekvienu atveju sušaukti posėdį, nevisiškai atitinka 7 straipsnį, nes posėdis paprastai laikomas dideliu formalumu.

CZ, PL, RO, SI šią nuostatą įgyvendino, bet nustatė pareigą kiekvienu atveju sušaukti viešą posėdį. Atsižvelgiant į bendrus tokio tipo formalumo ypatumus vykdančiojoje valstybėje, toks posėdis nevisiškai atitinka pamatinį sprendimą.

FI įgyvendinimo įstatyme numatyta galimybė sušaukti viešą posėdį, kai tikėtina, kad gali būti pateikti tam tikri atsisakymo pagrindai. Atrodo, kad tokia nuostata atitinka pamatinį sprendimą, nes sprendimą sušaukti posėdį reikia priimti kiekvienu konkrečiu atveju, jei vykdančioji institucija mano, kad gali būti pritaikytas atsisakymo pagrindas ir kad todėl šalys turi būti išklaustos.

LV šią nuostatą įgyvendino, nustatydamą rašytinę nutarimo konfiskuoti pripažinimo procedūrą.

AT numato galimybę susijusiam asmeniui pateikti pastabas dėl vykdymo sąlygų, jeigu jį galima pakviesti atvykti į teismą Austrijos teritorijoje.

DK, HU, NL ir PT šią nuostatą įgyvendino nenurodydami jokios konkrečios su pripažinimu susijusios procedūros (t. y. nenurodyta, ar viešas posėdis galimas ar privalomas).

DE kompetentinga institucija (kompetentinga teritorinė prokuratūra) privalo suteikti nuteistam asmeniui ir bet kuriai kitai susijusiai šaliai galimybę būti atstovaujamiems. Įstatyme taip pat numatytas teismo įsikišimas gavus kompetentingos institucijos, kuri pati negali imtis visų būtinų priemonių nutarimui konfiskuoti vykdyti, prašymą, kaip numatyta 7 straipsnyje.

IE iš dalies perkėlė šią nuostatą, bet įgyvendinimo teisės akte nenurodyta, kad nutarimas konfiskuoti turi būti pripažįstamas ir vykdomas be papildomų formalumų.

Iš esmės valstybės narės nenurodė jokio įvykdymo termino.

Toliau nurodytos valstybės narės parengė pareiškimą pagal pamatinio sprendimo 7 straipsnio 5 dalį: AT, LU, PL, SI nepripažins ir nevykdys nutarimų konfiskuoti tomis aplinkybėmis, jeigu konfiskuoti buvo nutarta pagal išplėstas konfiskavimo galias pagal priimančiosios valstybės teisę (2 straipsnio d punkto iv papunktis). PL šį apribojimą įtraukė į patį perkėlimo įstatymo tekstą.

## **8 straipsnis. Nepripažinimo ir nevykdymo priežastys**



8 straipsnyje nustatyti keli pagrindai, kuriais gali būti grindžiamas atsisakymas pripažinti ar vykdyti sprendimą. Visi šiame straipsnyje nurodyti pagrindai valstybėms narėms neprivalomi, ir jos gali nuspręsti, ar juos įgyvendinti, taip pat gali nutarti prašymui taikyti griežtesnes sąlygas nei numatytos šia nuostata<sup>2</sup>. Jeigu būtų įgyvendinami, atsisakymo pagrindai turėtų būti įtraukti į nacionalinę teisę kaip neprivalomi kompetentingai institucijai („Vykdančiosios valstybės narės kompetentinga institucija gali atsisakyti...“). Kadangi šiais pagrindais nukrypstama nuo bendro abipusio pripažinimo principo, pagrindų sąrašas yra baigtinis ir valstybės narės negali į savo įgyvendinimo teisės aktus įtraukti jokių papildomų atsisakymo pagrindų.

Valstybės narės įgyvendino toliau nurodytus atsisakymo pagrindus:

- liudijimas nebuvo pateiktas, yra neišsamus ar akivaizdžiai neatitinka sprendimo (kaip neprivalomą perkėlė: DE, PL, PT ir RO; kaip privalomą perkėlė: AT, CZ, DK, LV, NL; kaip iš dalies privalomą, iš dalies neprivalomą perkėlė HU);
- *ne bis in idem* (kaip neprivalomą perkėlė: PL, PT ir RO; kaip privalomą perkėlė: AT, CZ, DE, HU, LV, NL, SI; kaip iš dalies privalomą, iš dalies neprivalomą perkėlė DK);
- dvigubo baudžiamumo principas (kaip neprivalomą perkėlė: PL, DK; kaip privalomą perkėlė: AT, CZ, DE, HU, NL, RO, LV ir SI);
- imunitetas (kaip neprivalomą perkėlė: PT ir RO; kaip privalomą perkėlė: AT, CZ, DK, HU, LV, NL ir SI);
- bet kurios suinteresuotosios šalies teisės byloje (kaip neprivalomą perkėlė: PL, PT ir RO; kaip privalomą perkėlė: AT, CZ, DK, NL ir SI; neperkėlė: HU, LV);
- procesas *in absentia* neatstovaujant teisiniui gynėjui (kaip neprivalomą perkėlė: PL, PT ir RO; kaip privalomą perkėlė: AT, CZ, DE, DK, HU, LV, NL ir SI);
- teritoriškumo principas (kaip neprivalomą perkėlė: CZ, HU, NL, PL, PT ir RO; kaip privalomą perkėlė: AT, SI; kaip iš dalies neprivalomą, iš dalies privalomą perkėlė DE ir DK, neperkėlė LV);
- konfiskavimas pagal išplėstas konfiskavimo galias (kaip neprivalomą perkėlė: DK, NL; kaip privalomą perkėlė: AT, CZ, PL, neperkėlė: HU, RO, SI, LV);
- sprendimo vykdymo negalimumas suėjus senaties terminui (kaip neprivalomą perkėlė: DE, DK, PL, PT ir RO; kaip privalomą perkėlė: AT, LV, NL ir SI);
- FI neperkėlė jokių pamatiniame sprendime nustatytų atsisakymo pagrindų, bet nustatė, kad pamatinio sprendimo teisinio pobūdžio nuostatos turi įstatymo galią.
- IE neperkėlė jokių pamatiniame sprendime nustatytų atsisakymo pagrindų.

**Papildomi valstybių narių nustatyti pagrindai:**

---

<sup>2</sup> 2009 m. spalio 6 d. Europos Teisingumo Teismo sprendimas, *Wolzenburg*, C-123/08, OL C 116, 2008 05 09, p.18.

- **AT** pridėjo toliau nurodytus privalomus atsisakymo pagrindus: asmeniui suteikta amnestija ar malonė; sprendimas priimtas pažeidžiant pagrindines teises, įtvirtintas Europos Sąjungos sutarties 6 straipsnyje; nusikaltimo teisinė klasifikacija akivaizdžiai klaidinga arba susijęs asmuo patvirtina, kad nutarimas konfiskuoti jau įvykdytas.
- **CZ** įtraukė kelis papildomus privalomus pagrindus: turto negalima konfiskuoti pagal kitus įstatymus; turtas jau buvo konfiskuotas, dingo ar jo neįmanoma rasti; nuosprendis jau įvykdytas kitoje valstybėje; asmeniui suteikta amnestija ar malonė, vykdymas pažeistų esminių CZ konstitucinius principus.
- **DE** pridėjo du papildomus atsisakymo pagrindus, juos taikant atitinkamai, kai tam pačiam turtui taikomas Vokietijos nutarimas konfiskuoti ar nusavinti ir kai tam pačiam turtui taikoma trečiosios valstybės narės konfiskavimo ar nusavinimo priemonė, abiem atvejais su sąlyga, kad visuomenės labui pirmenybę reikėtų teikti kitai priemonei (pamatiniam sprendime numatyta tik pirmoji situacija: 10 straipsnyje nustatyta, kad tokiais atvejais kompetentinga institucija gali atidėti – be ne atsisakyti – vykdyti konfiskavimo priemonę).
- **DK** įtraukė toliau nurodytus privalomus pagrindus: susijusiam asmeniui suteikta malonė už DK įvykdytą nusikaltimą; yra pagrindas manyti, kad nutarimas priimtas siekiant persekioti ar nubausti asmenį dėl jo lyties, rasės, religijos, etninės kilmės, pilietybės, kalbos, politinių pažiūrų ar seksualinės orientacijos.
- **FI** įtraukė vieną privalomą pagrindą: jeigu yra pagrįsta priežastis įtarti, kad vykdam procedūrą pažeista teisingo teismo proceso garantija ir vykdymas būtų nepagrįstas.
- **HU** paminėjo toliau nurodytus papildomus privalomus pagrindus: nusikaltimas, dėl kurio priimtas sprendimas, priskiriamas HU jurisdikcijai (Baudžiamojo kodekso 3 ir 4 straipsniai) ir nusikaltimui pagal HU teisę taikoma amnestija.
- **LV** kaip privalomus pagrindus pridėjo toliau nurodytas keturias situacijas: nutarimo neįmanoma įvykdyti LV; asmuo nėra sulaukęs minimalaus amžiaus, nuo kurio atsakoma pagal baudžiamuosius įstatymus; yra pagrindas manyti, kad bausmė skirta dėl priežasčių, susijusių su rase, religiniais įsitikinimais, etnine kilme, lytimi ar politinėmis pažiūromis, ir kad sprendimas pažeistų pagrindinius LV teisinės sistemos principus.
- Papildomi neprivalomi **PL** nustatyti pagrindai taikomi, kai pažeidėjas nepriklauso PL jurisdikcijai; kai už nusikaltimą suteikta amnestija.
- **RO** įtraukė vieną papildomą pagrindą: vykdam nutarimą konfiskuoti būtų pažeisti konstituciniai principai.
- **SI** pridėjo toliau nurodytus privalomus pagrindus: objektai yra SI kultūrinio paveldo dalis; asmeniui suteikta amnestija ar malonė; konfiskavimas nustatytas sprendimu, kuris pagal SI teisę negalėjo būti priimtas baudžiamosiose bylose; yra objektyvus pagrindas manyti, kad nutarimas priimtas siekiant nubausti asmenį dėl priežasčių, susijusių su rase, lytimi, politinėmis ar religinėmis pažiūromis;
- **PT** ir **IE** yra vienintelės valstybės narės, neįtraukusios jokių papildomų atsisakymo pagrindų.

Iš didelio papildomų valstybių narių nustatytų atsisakymo pagrindų skaičiaus aiškiai matyti, kad 8 straipsnis įgyvendinamas labai netinkamai. Valstybės narės privalo laikytis pamatinio sprendimo, nustatydamos tik tokius atsisakymo pagrindus, kurie nurodyti pamatiniame sprendime. Visi kiti papildomi pagrindai labai riboja abipusio pripažinimo principo praktinio taikymo apimtį ir todėl neatitinka pamatinio sprendimo tikslo, esmės ir turinio.

### **9 straipsnis. Teisių gynimo priemonės vykdančiojoje valstybėje, nukreiptos prieš pripažinimą ir vykdymą**

Šiame straipsnyje nustatyta pareiga vykdančiajai valstybei užtikrinti, kad suinteresuotosios šalys turėtų veiksmingų teisių gynimo priemonių prieš sprendimą dėl nutarimo konfiskuoti pripažinimo ir vykdymo. Sąlygos imtis teisių gynimo priemonių negali būti mažiau palankios nei tos, kurios taikomos imantis panašių tik nacionalinio pobūdžio priemonių. 9 straipsnio 2 dalimi apribojama galimybė peržiūrėti sprendimą vykdančiojoje valstybėje, nes materialinius nutarimo konfiskuoti pagrindus galima ginčyti tik priimančiosios valstybės teisme.

Dauguma valstybių narių (AT, CZ, DK, FI, HU, LV, NL, PL, PT ir SI) šią straipsnio dalį perkėlė tinkamai. Vis dėlto kai kurios (AT, DK, LV, NL ir PL) į savo teisės aktus 9 straipsnio 2 dalies neįtraukė. Tik CZ, FI, HU, PT, SI šią nuostatą perkėlė, kad jų teisės aktai visapusiškai atitiktų pamatinį sprendimą. RO bet kokios suinteresuotosios šalies teisę į teisių gynimo priemones perkėlė kaip teisę į kompensaciją, o 9 straipsnio 2 dalies neperkėlė. DE ir IE 9 straipsnio neįgyvendino.

### **10 straipsnis. Vykdyto atidėjimas**

Atidėjimo pagrindų neturėtų būti daugiau nei nustatyta pamatiniame sprendime, nes tai neatidėliotino vykdymo principo išimtys.

Dauguma valstybių narių (AT, CZ, DE, DK, LV, NL, PL, PT, RO ir SI) tinkamai perkėlė visus pagrindus arba jų dalį ir neįtraukė papildomų pagrindų. FI ir IE neperkėlė jokių atidėjimo pagrindų.

HU įtraukė toliau nurodytus atidėjimo pagrindus: nėra liudijimo, turtas yra saugomas kultūrinis paveldas, asmuo gali įrodyti, kad nutarimas jau įvykdytas. Toks perkėlimas ne iki galo atitinka pamatinį sprendimą.

### **11 straipsnis. Keli nutarimai konfiskuoti**

Šiuo straipsniu nustatomi kriterijai, į kuriuos nutarimą konfiskuoti vykdanči institucija tinkamai atsižvelgs sprendžiant dėl dviejų ar daugiau vienu metu gautų nutarimų konfiskuoti.

AT, CZ, HU, LV, NL, PT, RO, SI įgyvendino šį straipsnį. DE, DK, FI, IE, PL šio straipsnio neperkėlė.

### **12 straipsnis. Vykdymui taikoma teisė**

Pagal 12 straipsnį nutarimo konfiskuoti vykdymui taikoma vykdančiosios valstybės teisė. Tais atvejais, kai visa suma ar jos dalis jau konfiskuota, tokia suma visiškai atskaitoma iš sumos, kuri konfiskuota vykdančiojoje valstybėje.

Pagal 12 straipsnio 3 dalį juridinio asmens atžvilgiu priimtas nutarimas konfiskuoti vykdomas, net jeigu vykdančioji valstybė nepripažįsta juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės principo.

12 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad nutarimui konfiskuoti negalima taikyti jokių alternatyvių priemonių, nebent priimančioji valstybė su tuo sutinka.

AT ir NL įgyvendino visą šį straipsnį, o kitos valstybės narės (CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LV, PL, PT, RO ir SI) tai padarė tik iš dalies. Šis straipsnis įgyvendintas iš dalies visų pirma todėl, kad į nacionalinę teisę neperkelta šio straipsnio 3 dalis, susijusi su juridiniais asmenimis. Kelios valstybės narės šiuo tikslu pasitelkė nacionalinės teisės aktus (AT, NL, PL), kai kurios šios nuostatos neperkėlė arba neprisidėjo atitinkamų teisės aktų (DK, IE, FI, PT, RO, SI). CZ nacionalinėje teisėje nepripažįstamas juridinių asmenų baudžiamosios atsakomybės principas ir tai ne iki galo atitinka šį straipsnį. Tačiau pagal CZ teisę įmanoma iš dalies pripažinti ir vykdyti nutarimus konfiskuoti prieš juridinį asmenį. CZ nurodė, kad šiuo metu rengia naujus teisės aktus, kuriuose pagal CZ teisę bus numatytas juridinių asmenų administracinės atsakomybės už tam tikras veikas principas.

### **13 straipsnis. Amnestija, malonė, nutarimo konfiskuoti peržiūrėjimas**

Pagal šį straipsnį amnestiją ar malonę gali suteikti ir priimančioji, ir vykdančioji valstybė, tačiau tik priimančioji valstybė gali nuspręsti dėl prašymų peržiūrėti nutarimą konfiskuoti.

Valstybės narės pasirinko įvairius šio straipsnio įgyvendinimo būdus. PT ir RO laikėsi pamatinio sprendimo formuluotės. Kai kurios valstybės narės tik nurodė aplinkybes, kurioms esant malonė ar amnestija suteikiama pagal jų nacionalinę teisę (DK, NL, HU, SI). LV nurodė aplinkybes, kurioms esant amnestija ir malonė, dėl kurių nuspręsta priimančiojoje valstybėje narėje, yra privalomos LV. AT, CZ, DK, HU ir SI perkėlė su amnestija ir malone susijusią nuostatą kaip privalomą atsisakymo pagrindą, o PL – kaip neprivalomą atsisakymo pagrindą. Kalbant apie peržiūrėjimą, AT, CZ, NL, PT pareiškė, kad šios nuostatos perkelti nereikia.

DE, FI ir IE šio straipsnio neperkėlė.

### **14 straipsnis. Nutarimų konfiskuoti perdavimo pasekmės**

Straipsnyje nustatyta, kad nutarimo konfiskuoti perdavimas neapriboja priimančiosios valstybės teisės pačiai vykdyti nutarimą konfiskuoti. Tačiau tai būtina suderinti su pareiga neviršyti nutarime konfiskuoti nurodytos sumos.

AT, CZ, LV, NL, RO, SI įgyvendino visą šį straipsnį; HU, PL ir PT tai padarė tik iš dalies.

DK nurodė, kad šios nuostatos nereikėjo perkelti į nacionalinę teisę. DE, FI ir IE šios nuostatos neįgyvendino.

### **15 straipsnis. Vykdomo nutraukimas**

Šiame straipsnyje nurodyta pareiga nedelsiant informuoti vykdančiosios valstybės kompetentingą instituciją apie bet kokią sprendimą ar priemonę, dėl kurių nutarimas tampa nevykdytinu ar atsiimamas iš vykdančiosios valstybės dėl bet kurios kitos priežasties. Gavusi tokią informaciją vykdančioji valstybė yra įpareigota nutraukti nutarimo vykdymą.

AT, CZ, DK, HU, LV, NL, PL, PT, SI ir RO į nacionalinę teisę perkėlė visą šią nuostatą. DE, FI ir IE šio straipsnio neįgyvendino.

#### **16 straipsnis. Disponavimas konfiskuotu turtu**

Šiame straipsnyje nustatomos disponavimo pinigais ir kitu turtu, gautu įvykdžius nutarimą konfiskuoti, taisyklės. Šios taisyklės taikomos, nebent priimančioji ir vykdančioji valstybės susitaria kitaip.

Šį straipsnį įgyvendino AT, CZ, DK, HU, NL, PL, PT, RO ir SI, jį iš dalies įgyvendino DE.

LV numatė galimybę Teisingumo ministerijai nuspręsti dėl priimančiosios valstybės prašymo dėl pinigų paskirstymo pagal pamatinį sprendimą. Tačiau LV Teisingumo ministerija nėra įsipareigojusi to daryti. FI ir IE šios nuostatos neįgyvendino.

#### **17 straipsnis. Informavimas apie vykdymo rezultatus**

Pagal šį straipsnį vykdančiosios valstybės kompetentinga institucija nedelsdama informuoja priimančiosios valstybės kompetentingą instituciją apie sprendimus dėl pripažinimo arba vykdymo.

AT, CZ, DK, HU, LV, NL, PL, PT, RO ir SI šį straipsnį įgyvendino.

DE, FI ir IE šios nuostatos neįgyvendino.

#### **18 straipsnis. Žalos atlyginimas**

Šioje nuostatoje pateikiamos taisyklės, pagal kurias vykdančiajai valstybei priimančioji valstybė atlygina sumas, sumokėtas suinteresuotosioms šalims kaip žalos atlyginimą, vykdant nutarimą konfiskuoti. Šią nuostatą įgyvendino CZ, DK, PL, PT ir RO. FI savo nacionalinėje teisėje daro nuorodą į atitinkamą pamatinio sprendimo straipsnį. AT, DE, IE, HU, LV, NL ir SI šios nuostatos neįgyvendino.

#### **19 straipsnis. Kalbos**

19 straipsnyje nustatyta, kad liudijimas turi būti išverstas į vykdančiosios valstybės oficialiąją kalbą arba vieną iš jos oficialiųjų kalbų. Tačiau kiekviena valstybė narė gali bet kuriuo metu pareikšti sutinkanti priimti vertimą į vieną ar keletą kitų oficialiųjų kalbų.

Dauguma valstybių narių reikalauja vertimo į jų oficialiąją kalbą (AT, CZ, DK, IE, HU, LV, PL, PT ir RO). Kitos valstybės narės papildomai priims dokumentą anglų kalba (NL, SI). FI priims liudijimus suomių, švedų arba anglų kalbomis ir kitomis kalbomis, jeigu nėra kliūčių liudijimui patvirtinti.

#### **20 straipsnis. Išlaidos**

Šiame straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės viena iš kitos nereikalauja atlyginti išlaidų, patirtų taikant šią priemonę. AT, CZ, NL, PL, PT ir SI šį straipsnį įgyvendino. DE, IE, HU, LV ir RO to nepadarė. FI savo nacionalinėje teisėje daro nuorodą į atitinkamą pamatinio sprendimo straipsnį. DK nurodė, kad šios nuostatos perkelti nereikia.

### 3. IŠVADOS

Lygis, kuriuo Europos Sąjungos valstybės narės savo nacionalinėje teisėje įgyvendino 2006 m. spalio 8 d. Tarybos pamatinį sprendimą 2006/783/TVR, aiškiai nepakankamas. Iki 2010 m. vasario mėn. pabaigos, t. y. praėjus penkiolikai mėnesių po pamatiniame sprendime nustatyto termino, tik 13 valstybių narių įgyvendino pamatinį sprendimą ir apie tai pranešė Komisijai (bent jau neoficialiai).

Iš trylikos valstybių narių gautos nacionalinės įgyvendinimo nuostatos iš esmės pakankamos ir gali būti laikomos atitinkančiomis pamatinį sprendimą, ypač dėl svarbiausių klausimų, pavyzdžiui, dvigubo baudžiamumo tikrinimo panaikinimo ir sprendimų pripažinimo be papildomų formalumų. Deja, iš atsisakymo pagrindų analizės matyti, kad beveik visos valstybės narės į nacionalinės teisės aktus įtraukė papildomų pagrindų. Tokia praktika neatitinka pamatinio sprendimo.

Komisija ragina visas valstybes nares apsvarstyti šią ataskaitą ir pasinaudoti galimybe Komisijai bei Tarybos generaliniam sekretoriui pateikti visą tolesnę susijusią informaciją, kad įvykdytų pamatinio sprendimo 22 straipsniu joms nustatytas pareigas. Komisija taip pat ragina tas valstybes nares, kurios nurodė rengiančios atitinkamus teisės aktus, kuo greičiau pradėti juos taikyti ir pranešti apie šias nacionalines priemones.

Dėl to, kad valstybės narės iš dalies ar ne iki galo perkėlė šią priemonę, iš esmės trukdo visapusiškai ir veiksmingai taikyti abipusio pripažinimo principą Europos Sąjungoje. Tai riboja teisminių institucijų vaidmenį kovoje su finansiniais nusikaltimais, atimant iš nusikaltėlių finansinę naudą, kurią jie gauna iš nusikalstamos veikos. Komisija ragina visas tas valstybes nares, kurios dar to nepadarė, imtis skubių priemonių iki galo įgyvendinti šį pamatinį sprendimą. Be to, ji kviečia tas valstybes nares, kurios pamatinį sprendimą perkėlė neteisingai, pavyzdžiui, įtraukė papildomus atsisakymo pagrindus, peržiūrėti nacionalinius įgyvendinimo teisės aktus ir juos suderinti su pamatinio sprendimo nuostatomis. Atsižvelgdama į atsiliepimus dėl šios ataskaitos, Komisija apmąstys poreikį peržiūrėti šį pamatinį sprendimą pagal Lisabonos sutarties taisykles.